

Sygeplejerske af den gamle skole

Skuespiller Anette Støvelbæk spiller en streng, men dedikeret afdelingssygeplejerske i den populære tv-serie "Sygeplejerskolen".

Vi har mødt hende til en snak om mennesker og omsorg, skuespil og virkelighed, historie og nutid

AF TROELS KØLLN, JOURNALIST / FOTO: TV2

Hendes hænder skaber scener i luften, mens vi taler. Fingrene tegner usynlige streger op i tomrummet mellem os for at illustrere fortællingen. Et kort øjeblik rækker den ene hånd op for at massere højre skulder, og så falder begge hænder til ro og fletter sig ind i hinanden. Det er som om, Anette Støvelbæk er ved at gå i bøn lige her ved cafébordet.

Sådan bevæger den 51-årige skuespiller sin krop, når hun sidder på en café på Vesterbro og bliver interviewet. Og sådan bevæger hun absolut ikke sin krop, når hun indtager rollen som afdelingssygeplejersken Ruth Madsen i det historiske tv-drama Sygeplejerskolen på TV2 Charlie, et af kanalens mest populære programmer.

Med Sygeplejerskolen er Anette Støvelbæk tilbage i 1950'erne. En tid, hvor sygeplejerskerne pænt foldede hænderne bag en rank ryg, når de lyttede til overlægen på stuegang.

"Ruth Madsen er en afdelingssygeplejerske af den gamle skole. Hun ser på disciplin og kontrol som den

bedste måde at sikre, at alt foregår, som det skal. Det handler om liv og død, og derfor er det vigtigt for hende at holde kontrollen frem for alt," siger Anette Støvelbæk.

Sygeplejerskolen er baseret på den sande historie om et eksperiment fra 50'erne, hvor mænd for første gang fik mulighed for at uddanne sig til sygeplejersker på Rigshospitalets sygeplejerskole. Serien følger det første hold sygeplejeelever med både mænd og kvinder. Sammen kæmper eleverne for at gennemføre deres prøvetid og udfordrer undervejs de konventionelle tanker om god sygepleje. Ikke overraskende kommer de unge elever ofte i konflikt med den strenge frøken Madsen, som de i det skjulte kalder for Heksén.

Det dramatiske omdrejningspunkt i serien er netop sammenstødet mellem gamle værdier og nye idéer. Det kommer til udtryk i Ruth Madsen, der irttesætter eleverne, hvis de viser for meget omsorg for patienterne.

"Det var ikke så vigtigt for syge-

plejersker at vise omsorg dengang. Det handlede om at redde patienten, om at løse et problem," siger hun.

"Det menneskelige aspekt af sygeplejen er derfor også ret svært for Ruth. Hun finder det enormt spændende at diskutere og nørde en bestemt sygdom med kollegerne. Men hun glemmer nok også, at der er mennesker bag symptomerne. At det er en vigtig del af det at blive rask, at man har det godt og bliver mødt med omsorg," siger Anette Støvelbæk.

"Hun er bestemt ikke følelseskold. Det handler bare om nogle andre ting. Orden. Grundighed. Renlighed. Den slags. Ja, det var jo et andet syn på sygepleje, man havde dengang."

Man skal imidlertid ikke tage fejl. Sygeplejerskolens Ruth Madsen har dedikeret sit liv til faget og tager opgaven dybt alvorligt.

"Ruth er et menneske, der går utroligt meget op i sit arbejde. Ja, hun er faktisk lig med sit arbejde. Hun bor på sygehuset i en lille lejlighed og har ikke meget liv uden

**KORT OM
ANETTE STØVELBÆK**

Anette Støvelbæk (født 1967)
er uddannet på skuespillerskolen
ved Odense Teater i 1997.

Hun fik sit gennembrud i
Lone Scherfigs spillefilm
"Italiensk for Begyndere".
Ud over sine roller i spillefilm og
teaterforestillinger har
Anette Støvelbæk medvirket i
tv-serier som "Kroniken",
"Lærkevej" og "Badehotellet".

Bor på Vesterbro i København med
sin mand, Lars Mikkelsen.
sSammen har de sønnerne
Lue og Thor.

› for arbejdet. For hende er det et kald at være sygeplejerske,” siger Anette Støvelbæk.

Fra papir til krop

Når Anette Støvelbæk skal forberede sig på en ny rolle, foretrækker hun at printe manuskriptet ud og sætte sig med papirerne ved spisebordet i stuen i familiens lejlighed. Hun kan også finde på at ligge i sengen og læse på iPad'en, hvis det er en træt morgen, men der er alligevel noget særligt over følelsen af papir mod fingerspidserne.

Hun læser manuskriptet igennem en første gang for at få historien på plads og fornemmelsen for karakteren. Så læser hun forfra og sætter nu streger i teksten og skriver noter i marginen. Hun kigger ned, memorerer en replik, kigger op og siger den højt – én for én til hun kan dem alle.

”Jeg er meget visuelt anlagt. Det gælder også, når jeg læser. Jeg kan se for mig, hvor på siderne de forskellige replikker står. Det er bare sådan, jeg husker bedst,” forklarer Anette Støvelbæk.

Til rollen som frøken Madsen gik forberedelserne en hel del hurtigere end sædvanligt. En dag sidste år blev Anette Støvelbæk ringet op og spurgt, om hun kunne være klar til optagelser dagen efter. Der var kommet en pludselig sygdomsmeddelelse til rollen som afdelingssygeplejerske i en ny serie.

”Jeg modtog en bunke papirer, og så var det ellers bare at gå i gang. Jeg fik læst en enkelt sandfærdig beretning fra en sygeplejerske fra 50'erne, men ellers havde jeg ikke tid til at forberede mig ret meget,” siger Anette Støvelbæk.

Hun fik udskudt optagelserne tre dage, trods alt. Det gav tid til ikke bare at huske replikkerne, men også at få rollen som afdelingssygeplejerske helt ud i kroppen.

”For mig handler det om at få figuren læst ud fra papiret og igennem min kødhakker. Få den sat fast i min

krop. Hvordan ville Ruth Madsen bevæge sig? Hun kunne i hvert fald aldrig nogensinde finde på at sidde, som jeg gør nu med hænderne på bordet,” griner hun.

”Ruth Madsen er et menneske, der holder på formerne. Som kræver enormt meget disciplin af sig selv. Alt det, der er uforudsigeligt, kan man ikke styre, og det er hun bange for. Og det er noget, der viser sig i den måde, hun udtrykker sig på, og som jeg skal have ud i min krop,” siger Anette Støvelbæk.

Det kropslige udtryk fik hun styr på, da hun kom bag kulisserne og fandt kostumet frem. Den hvide kjo-leuniform og den originale broche fra ”Dansk Sygepleje Raad” var med til at give en autentisk fornemmelse for tiden. Men det var en anden detalje, der gjorde den store forskel, husker Anette Støvelbæk.

”Da jeg fik den brille på, som Ruth Madsen går med, tænkte jeg bare: Yes! Det gav lige det rigtige udtryk. Jo mere stram i håret, jeg var, jo bedre,” siger hun.

”Når man laver en figur, er man nødt til at kigge sig selv i spejlet, altså helt bogstaveligt. Én ting er, hvordan jeg mærker figuren, når jeg læser replikkerne. Noget andet er at se sig selv i fuld mundering. Det er ren fantasi.”

Historien giver os perspektiv

For at sikre den historiske præcision har holdet bag Sygeplejerskolen fået hjælp fra en konsulent fra Dansk Sygeplejehistorisk Museum, Gunilla Svensmark.

”Hvordan tog man blodtryk dengang? Hvordan gik man stuegang? Og hvordan ville man veje medicin af på vægten? Det er den slags detaljer, vi gerne vil have så præcise som muligt, fordi det gør det mere troværdigt,” forklarer Anette Støvelbæk.

”Manuskriptforfatterne har selvfølgelig gjort deres hjemmearbejde selv, men de er ikke sygeplejersker og vil derfor aldrig have den samme for- ▶

OM SYGEPLEJESKOLEN

Sygeplejerskolen er en dansk dramaserie fra 2018, der kan ses på TV2 Charlie og TV2 Play. Inspirationen til serien er den sande historie om et eksperiment fra 1950'erne, hvor mænd for første gang fik mulighed for at uddanne sig til sygeplejersker på Rigshospitalets sygeplejerskole. Anden sæson er netop ved at blive indspillet.

PORTRÆT

› ståelse og fornemmelse for, hvordan tingene foregik på et sygehus dengang. Derfor var det fantastisk at kunne spørge Gunilla til råds,” siger hun.

Det har været nødvendigt at være særligt opmærksom på de historiske detaljer, fordi sygehvæsenet på alle fronter var markant anderledes dengang.

”Det har været en rejse af dimensioner fra dengang og til nu. Patienterne ligger ikke længere på gangen, og de ryger ikke cigaretter i sygesengen, og man har slækket lidt på hygiejnen i takt med, at man har lært, hvor der faktisk er smittefare. Men den største forandring er måske, at man i dag har indset vigtigheden af at have en god relation til patienterne,” siger Anette Støvelbæk.

Det oplevede hun selv, da hun fem måneder før sin fars død besøgte ham på et behandlingssted. Her oplevede hun en sygeplejerske, der i hendes øjne opførte sig helt forkert.

”Hun talte til ham, som om han var et lille barn. ”Nu gider jeg ikke se det der mere” og den slags. Det var så nedladende og patroniserende. Den måde at tale til patienter på var som at være tilbage i 50’erne. Det var næsten sådan, Ruth kunne finde på at gøre,” siger Anette Støvelbæk.

”Det skabte en kæmpe vrede inden i mig. At man opfører sig sådan over for et menneske, der i forvejen er igennem så meget smerte og angst for fremtiden. Hvis man tillader sig den slags, så har man ingen fornemmelse for sygeplejefaget,” siger hun.

Oftere har hun dog oplevet det modsatte: sygeplejersker, der har udvist stor omsorg og i dén grad har

haft menneskelig forståelse. Det siger noget om, hvor vigtigt det er at gå op i sit fag, mener hun. Men også det er måske blevet sværere end tidligere.

”På en måde tror jeg, at vi er forbi storhedstiden i sundhsvæsenet. Jeg kan se, hvordan sygeplejersker i dag må løbe så frygtelig stærkt. De mange sparerunder og den stramme økonomi gør, at det i mine øjne er blevet sværere at fokusere på patienterne som mennesker. Der er ikke samme tid til omsorg som for bare 10-20 år siden – selv om vi nu ved, hvor vigtigt det er,” siger hun.

Det er netop som et perspektiv til nutiden, at Sygeplejeskolen er en vigtig serie, mener hun.

”Der er nogle særlige kendetegn ved det danske sygehvæsen, som vi kan hive frem fra vores fælles historie. Det er en af grundene til, at det er så vigtigt at lave dansk dramatik. Der opstår samtaler mellem generationer, og vi kan blive forarget over at se, hvordan lungekræftpatienter sidder og ryger i sengene. På den måde kan vi lære af historien og tage den med i de valg, vi gør i vores liv.”

